

Domie Struif woont nou in Friesland

„Wie motten de kwaliteit van t Grunnegs bewoaren”

JIBBO POPPEN

OOSTERWOLDE - Domie Struif woont nait meer in pervinsie Grunnen. Hai is de grens overtrokken noar Fraisland. Nou ja, echt Fraisland is t nog nait. De ploatsnoamen stonnen allenneg in t Nederlands op de borden. Struif woont nou mit zien vrouw in de pasterei van Oosterwolde, in de gemeente Ooststellingwerf. En Struif zol Struif nait wezen, as e doar alweer gain dialectje haar ontdekt. T Stellingwaarfs zit n beetje tussen t Grunnegers, t Frais en t Drents in. De man, die wel n poar moal in de moand veurgait in n Grunneger dainst, zegt nou al: „Och, mischien ken we hier ook wel es n dainst in t Stellingwaarfs hollen”.

Engel Jan Struif wer 50 joar leden in Nei-Beerte geboren. Hij studeerde theologie en wer in '64 pastoraal waarker in de dorpen Feerwerd en Garnwerd. Bie Garnwerd heurde ook het gehucht Oostum. En doar ston een aaldernaast mooi kerkje. De hervormde kerke wol d'r wel ais n dainst hollen. Ain keer in de moand ging Engel Jan Struif door veur. Ze wullen d'r toch wel wat biezuinders van moaken en toun kwam Struif mit t veurstel om dainsten in t Grunneger dialect in t kerkje van Oostum te hollen: „Dat was gain nei idee. Vlak noa de oorlog huil ds. Hamming ook al wel van dei dainsten”. De dainsten in Oostum begonnen meer en meer belangstellen te kriegen, ook al omdat Struif de road kreeg in verschillende kraanten persberichten te ploatsen. Duurde nait laank of kerkeroaden belden hom op om te vragen of e ook n keer in heur kerke in t Grunnegers preken wol. Dat dee e. En nou wordt r elke zundag wel aargens n kerkdainst in t Grunnegers hollen.

De vraag is nog nait beantwoord waarom dei ras-Grunneger Engel Jan Struif onderdak kwam bie de Fraizen: „Och, ik ston dartien joar as hervormde domie in Zuudhörn. En den mot je ais veraandern. Aans wor je te aigen. Mien vraauw en ik haren al wel ais tegen mekoar zegt: as we weg willen huift dat nait beslist in t Grunnegerlaand te wezen. D'r stonnen toun es n advertensie in „Woord en Dienst”, n blad voor hervormde domies en aandere ambtsdroagers van de hervormde gemeente van Oosterwolde.

En ook aine van Schiermonnikoog. Van baide gemainten kreeg ik op dezulfde oavend het beroup. Schiermonnikoog leek mie ook wel wat, mor t is wat oafsloten. Doarom hebben we mor veur Oosterwolde kozen”. Struif staat r soamen met n collega. Dus het e ook wat tied om mit Grunneger dainsten bezig te wezen. Want dei let e nait voaren: „Wie hebben wel zegt, toun we hier hen trokken, dat ik woarschienlek nait meer zo voak in Grunneger dainsten zol kennen veurgoan. Ik mot mie hier ook nog n chauffeur op zuiken, die mie rieden ken” (Struif is blind. red.)

KEMIZZIES

Belangstellen veur t Grunnegers wordt nog mor aal groter. Struif maarkt dat aan de dainsten woar e in veurgait: „D'r zit ook veul jeugd. Wie hebben in Oostum wel es mensen weg motten sturen, omdat kerkje vol was”.

Domie Struif dut ook nog wel wat aans mit Grunnegs. Hai zit ook

in vertoalkemizzie Olle Testament. Dat was vrouger n onderdeel van de Grunneger Culturele Road. D'r is ook n kemizzie Neie Testament en n kemizzie Psaalms en Gezangen. Die kemizzies binnen haard aan de gang om van alles en nog wat in t Grunnegers te vertoalen. De kemizzie Olle Testament is klar mit de biebelbouken Ruth, 1 Samuel, Jona, Esther en ze binnen aan de gang mit de eerste verhoalen oet Genesis. Kemizzie Neie Testament is bezig met Lukas en gait doarnoa deur met Thessalonicenzen en Jacobus. De Kemizzie Psaalms en Gezangen het n baarg stukken oet t Laidboek veur de kerken vertoald en doar n bundel van oetgeven: „Doar zit n kwart van t Laidboek in”, zegt Struif. De vertoalkemizzies binnen d'r nait op oet om huile biebel in t Grunnegers te vertoalen: „Nee, dat vinnen wie nait neudeg. Wie binnen gain Fraizen”.

Oaf en tou zollen de Grunnegers best wat meer van Fraizen maggen

hebben volgens Struif. Want t is de vraag hou of t Grunnegers in leven hollen mot worden, ook in de kerke. Struif vindt dat de Grunnegers in eerste ploats motten loaten bliken dat de aigen toal belangriek vinnen: „Dat ken deur n Stichting t Grunneger Bouk of Stichting t Grunneger Laid te ondersteunen. Zo'n man as Siemon Reker, de streektoalfunctionoares dut goud waark. De Grunneger Oetzenden van Radio Noord ken ook n rol speulen”. De kemizzies veur de biebelvertaalens perbairen t bezig wezen met de aigen toal te stimuleren deur elk joar een vertoalwedstried veur amateurs te organiseren: „Doar komt aal meer belangstellen veur”, zegt domie Struif, „ons gemiddeld aantal deelnemers was laange tied nait meer den 40. Veureg joar hadden we tachtig inzenders”.

Hij nuimt de kwaliteit van dei vertoalens „redelijk”. Dudelek is de vernederlandsing van het Grunnegers waarneembaar, bieveurbeeld in de volgorde van de waarkwoorden. t Grunnegers ken overleven as d'r op de kwaliteit let wordt: „As mensen, dei werkwoordsvolgorde verkeerd hebben, zetten we d'r n dikke streep deur”, zegt Struif. t Liekt vechten tegen de bierkaai, want in veul dorpen kommen „Hollanders” wonen, dei gain Grunnegers proaten: „De Grunnegers schoakelt den gauw over op t Nederlands. N Frais sol dat nait zo snel doun. Ik vin dat n Hollander, best de toal ken leren verstaan.

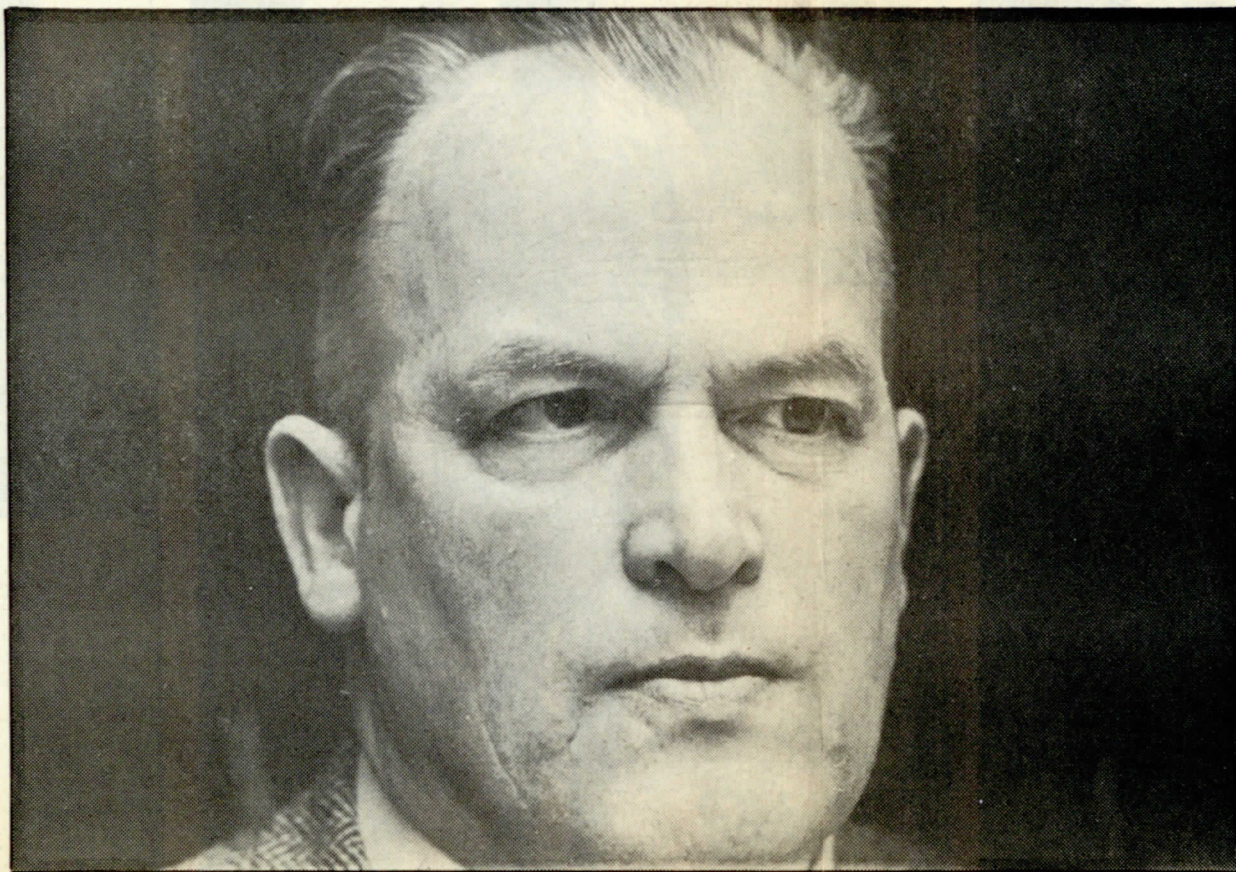
Proaten is n stuk moeijker. Mor verstaan dat mot kennen. Mor Grunnegers proaten toch wel gauw Nederlands. Misschain het dat te moaken mit vrouger. Toun was bie de boeren en ik kom zulf ook oet n boerengezin, t Grunnegers de toal veur t achterhoes en veur wer Nederlands proat. Dei positie as toal veur t achterhoes, het e Grunnegers aaltied hollen”.

DAINSTEN

De reacties op de dainsten binnen positief: „t Stait veul dichter bie joe, is n veul geheurde reactie. En t is n huile mooie toal. As je de vertoalen van Psaalm 84 lezen, man die is zo mooi!” As de kemizzie de amateur-vertoalens aan t noakieken is, word er wel ais licht. Struif: „D'r was ais aine dei vertoalde t woord discipel mit stageloper. Toun hebben we even laacht. T Is natuurlek gain Grunnegs, mor ar je kinnen wel maarken dat dei man d'r over noadocht het. En dat is ook ain van de aspecten van t bezig wezen met de streektoal in de kerke. Wie hebben dat evangelie aaltied in t Nederlands heurt, mor zegt t ons nog wel wat? Dei vraag word voak beantwoard as je t biebelgeduilde in t Grunnegs goan vertoalen. Net zoas dei aine reactie: t komt veul dichter bie joe”.

Nait elk in kerke is n veurstander van t Grunnegers. Sommige kerken willen t beslist nait: „Ik heb mie wel ais oafvraagd: zol dat ook mit t Godsbeeld van dei mensen te moaken hebben? Dei zain God woarschienlijk as n huile hoge verheven heerser over ons. En dei mag je nait in t Grunnegers aanspreken en huilemoal gain „doe” tegen hom zeggen. Wie hebben het wel ais had, dat n kerkeroad noa ain Grunneger dainst ons nait weer vruig. T was schienbaar nait in de smoak vallen.”

Struif hoopt dat Grunnegers wat zulfbewuster worden bie t gebroek van de aigen toal. En dat t Grunnegers es wordt bevrijdt van t beeld dat geldt veur elk dialect: dat t lollic is. De veurbeelden binnen bevend: Boer Harms oet Drente, Paul van Vliet as Achterhoeks boertje. En nait te vergeten aal dei teneelstukken. Juust de Grunneger stukken binnen maist kluchten. Struif vindt dat Radio Noord ook wat serieuzer mot worden. Want zo'n Wienus van der Loan holt dat beeld juust in stand: „Ik zol willen dat ze in dei oetzenden wat meer over de gewestelijke cultuur brochten.” As veurbeeld veur n goie menair vindt hai de Noordduitse radio en televisie NDR, woar Ewald Christoffers op n goie menair mit de streektoal en de cultuur bezig is. Struif ken bienoa nait ophollen over t Grunnegers te proaten. In gedachten is e al bezig mit de dainst van zundag in Daam.

Domie Struif: „t Liekt vechten tegen de bierkaai.